

Provinciale Staten

Cluster FIN
Ons kenmerk DOC-00705630
Bijlage(n) 2

Maastricht 29 oktober 2024
Verzonden 29 oktober 2024

Onderwerp Septembecirculaire 2024

Geachte Staten,

Hierbij bieden wij u ter kennisname een informierend stuk aan.

Gedeputeerde Staten van Limburg,

voorzitter

secretaris

Informerend stuk

1. Onderwerp

Septembecirculaire gemeentefonds 2024

2. Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat

Met dit stuk willen wij u informeren over belangrijke wijzigingen en de stand van zaken in de septembecirculaire 2024 met betrekking tot het gemeentefonds.

Op 17 september 2024 is de septembecirculaire gepubliceerd. Deze circulaire is gebaseerd op de Miljoenennota van het Rijk en geeft informatie over de omvang van de verdeling van de gemeentefondsuitkeringen voor 2024 en verder. Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten die onderverdeeld kan worden in de algemene uitkering, de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen.

Algemene uitkering

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Deze is voor gemeenten vrij besteedbaar. In de omvang van de algemene uitkering over de periode 2024 tot en met 2029 ten opzichte van de meicirculaire 2024 doen zich wijzigingen voor.

De wijzigingen die van invloed zijn op de algemene uitkering zijn te onderscheiden in algemene mutaties en taakmutaties. We benoemen de belangrijkste wijzigingen.

Algemene mutaties:

Bijstelling accres-tranches

De VNG en het IPO hebben besloten de normeringssystematiek vervroegd in te voeren. Dit houdt in dat de koppeling van het accres aan de bruto binnenlandsproduct ontwikkeling per 2024 is ingevoerd. Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. De volume ontwikkeling is gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar.

Voor 2025 is de raming voor de prijs bbp omhoog bijgesteld. Voor de jaren 2025 t/m 2029 is de raming van de volume bbp ontwikkeling neerwaarts bijgesteld.

Door de bijstelling van de accres-tranches neemt de algemene uitkering ten opzichte van de meicirculaire 2024 voor de jaren 2025 tot en met 2028 iets toe. In 2029 is er een negatieve bijstelling.

BTW-compensatiefonds

Het BTW-compensatiefonds kent een plafond. Dit plafond muteert jaarlijks met het accrespercentage. Als de gezamenlijke declaraties onder dit plafond blijven, wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding volgt een uitname.

Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een voorschot verstrekt op de verwachte onderschrijding van dat kalenderjaar. In de meicirculaire van het volgende jaar volgt dan de afrekening.

In de septembercirculaire bedraagt het voorschot voor het jaar 2024 € 447 miljoen.

Taakmutaties:

Jeugdzorg

Het kabinet Schoof zet de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd door en laat de besparing jeugdzorg, die is ingevoerd door het kabinet Rutte IV, vanaf 2026 structureel vervallen.

In de septembercirculaire 2024 is dit verwerkt door een toevoeging aan het cluster Individuele voorzieningen jeugd van de algemene uitkering. Het gaat om € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027.

Dit verloopt voor gemeenten budgettair neutraal, omdat zij in de begroting voor Jeugdzorg voor de jaren 2026 tot en met 2028 rekening mochten houden met de voorgenomen besparing en een lagere raming van de uitgaven. Gemeenten hebben hier dus al rekening mee gehouden in hun begroting.

Overheveling middelen indexatie Wmo

Het Rijk en de VNG zijn bezig met het beheersen van de uitgaven voor de wettelijke zorgtaken Wmo. Afsproken is dat een nog te nader bepalen deel van de Wmo niet langer via de algemene uitkering wordt verstrekt maar via een afzonderlijke financiering.

In de septembercirculaire van 2024 is vooruitlopend op de gekozen bekostigingswijze een jaarlijks bedrag van € 75 miljoen opgenomen, dat oploopt tot € 300 miljoen in 2029.

Toelichting Digitaal stelsel Omgevingswet.

Vanaf 1 januari 2020 dragen de gemeenten jaarlijks 70% bij aan de kosten van de doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO).

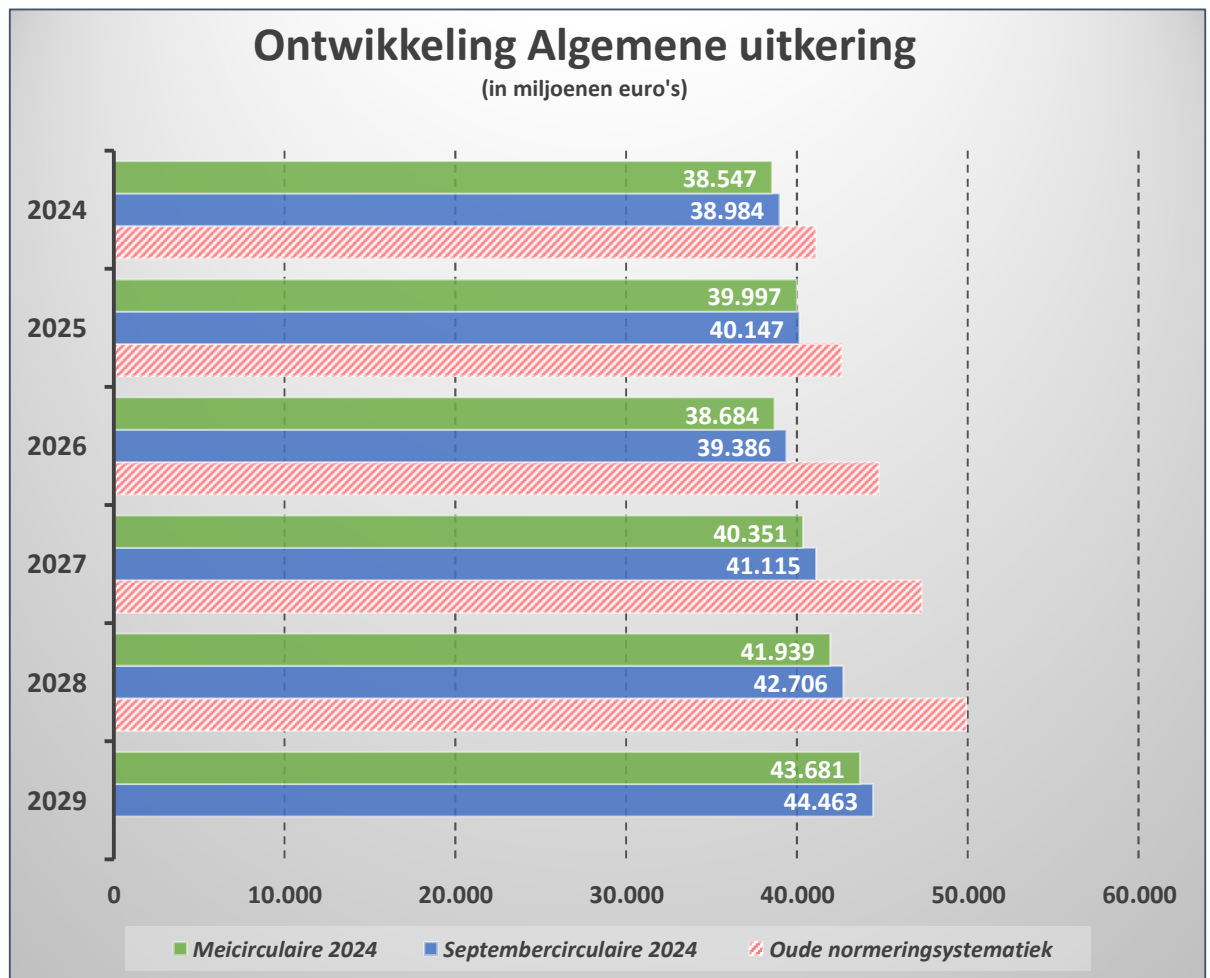
In de septembercirculaire 2024 wordt de gemeentelijke bijdrage verhoogd met € 10,6 miljoen in 2024 oplopend naar € 25,1 miljoen structureel in 2029.

De nieuwe financieringssysteem is per 2024 vervroegd ingevoerd. Dit houdt in dat het accres aan de ontwikkeling van het bbp product wordt gekoppeld, waarbij sprake is van een volumedeel en een prijsdeel. Deze nieuwe vorm van indexatie levert door de vormgeving van twee componenten de gewenste stabiliteit op.

In onderstaande grafiek de totale ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds uit de septembercirculaire 2024 ten opzichte van de meicirculaire 2024.

De rode balk geeft aan wat de ontwikkeling van de algemene uitkering zou zijn op basis van de oude normeringssystematiek. De normeringssystematiek 'samen trap op, samen trap af' bestond sinds 1994 tot voor kort en bewerkstelligt een evenredig, actuele, inzichtelijke en beheersbare indexatie van het Gemeentefonds en Provinciefonds. Het betreft één integrale indexatie voor zowel loon-, prijs- als volumeontwikkelingen. Voor 2029 zijn geen gegevens bekend.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

De decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn beleids- en bestedingsvrij en hoeven niet aan het Rijk verantwoord te worden, zoals bij specifiek uitkeringen wel het geval is. In de septembercirculaire 2024 zijn zes nieuwe decentralisatie-uitkeringen opgenomen. Twee decentralisatie uitkeringen hebben een omvang groter dan € 10 miljoen. Het gaat hierbij om de volgende uitkeringen:

1. Alleenverdienersproblematiek € 22,6 miljoen in 2024.
2. Toekomstbestendig maken energiebeleid € 10,0 miljoen in 2024 en 2025.
(voor deze uitkering komen alleen gemeente Maastricht en Venlo in aanmerking, voor een bedrag van € 0,4 miljoen, omdat deze middelen verdeeld worden op basis van de reeds bestaande Regionale Energiestrategie verdeelsleutel)

Verder zijn in negen bestaande decentralisatie- en integratie-uitkeringen wijzigingen aangebracht. Vijf mutaties hebben een omvang groter dan € 10 miljoen:

1. Integratie-uitkering Participatie: afschaffen lage-inkomens voordeel € 19,8 miljoen in 2025 aflopend naar € 19,3 miljoen in 2029.
2. Integratie-uitkering Beschermd wonen: volumegroei Wmo Beschermd wonen € 14,2 miljoen vanaf 2025.
3. Decentralisatie-uitkering Wet betaalbare huur: € 13,4 miljoen in 2024, € 19,3 miljoen in 2025 en aflopend naar € 6,5 miljoen in 2029.
4. Decentralisatie-uitkering Faciliteitbesluit opvangcentra € 12,1 miljoen in 2024.
5. Decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken: € 59,3 miljoen in 2025 en 2026.

Bovenstaande ontwikkelingen hebben een positief effect voor de Limburgse gemeenten. In bijlage 1 laten we de mutatie zien ten opzichte van de meicirculaire 2024 per Limburgse gemeenten.

3. Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten actief over relevante ontwikkelingen in het gemeentefonds.

4. Risico's

Alhoewel de septembercirculaire 2024 een lichte stijging laat zien in de algemene uitkering verwachten gemeenten bij het opstellen van hun begroting en meerjarenramingen vanaf 2026 tekorten. Dit komt mede door de wijzigingen in de normeringssystematiek van het gemeentefonds, waarbij de berekening gekoppeld is aan het bbp.

De afspraken die in het regeerakkoord zijn vastgelegd, blijven weliswaar van kracht, maar de aanpassing in de normering kan leiden tot een flinke terugslag in de beschikbare middelen voor gemeenten.

Vanaf 2026 zullen gemeenten mogelijk miljarden minder ontvangen, wat hen kan dwingen om bezuinigingen door te voeren of om hun diensten en voorzieningen te heroverwegen. Dit kan vooral problematisch zijn voor gemeenten die al onder druk staan door andere financiële uitdagingen.

Het is daarom belangrijk dat gemeenten zich goed voorbereiden op deze veranderingen en actief de dialoog aangaan met het Rijk over de gevolgen en mogelijke compensaties.

Ook dienen gemeenten tijdig maatregelen te nemen om deze tekorten te beperken, bijvoorbeeld door alternatieve inkomstenbronnen te verkennen of kostenbesparingen door te voeren. Het is een uitdagende situatie die vraagt om strategisch en financieel inzicht.

5. Periodieke informatie/sturingsinformatie

☐ **Via Jaarstukken en Begroting**

- ☐ Paragraaf Projecten
- ☐ Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- ☐ Programmaverantwoording

☐ **Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten**

6. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

N.v.t.

7. Meegezonden bijlagen

Bijlage 1

Bijlage 1

bedragen x € 1.000	Mutatie uitkering gemeentefonds septembercirculaire 2024 t.o.v. meicirculaire 2024					
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Gemeente						
Beek	505	301	786	750	774	815
Beekdaelen	1.115	463	1.543	1.578	1.629	1.717
Beesel	297	146	651	608	627	661
Bergen L	411	270	663	610	620	643
Brunssum	1.144	502	1.748	1.790	1.838	1.932
Echt-Susteren	691	66	1.130	1.164	1.202	1.276
Eijsden-Margraten	439	117	700	667	675	704
Gennep	520	368	858	825	845	883
Gulpen-Wittern	331	115	568	569	533	563
Heerlen	4.431	2.400	7.054	7.361	7.562	7.944
Horst aan de Maas	828	318	1.547	1.568	1.598	1.667
Kerkrade	867	-262	1.971	2.030	2.064	2.169
Landgraaf	1.231	458	1.943	2.008	2.066	2.174
Leudal	898	42	1.005	1.001	1.009	1.047
Maasgouw	599	264	911	907	938	995
Maastricht	9.043	6.575	10.708	11.017	11.278	11.735
Meerssen	555	289	844	821	853	903
Mook en Middelaar	331	278	437	358	364	378
Nederweert	401	217	738	700	715	744
Peel en Maas	1.518	907	2.213	2.255	2.305	2.398
Roerdalen	810	511	1.152	1.143	1.181	1.243
Roermond	2.798	1.561	3.977	4.073	4.130	4.277
Simpelveld	233	82	455	394	409	437
Sittard-Geleen	3.736	2.010	5.836	6.063	6.234	6.542
Stein	682	255	1.161	1.182	1.233	1.312
Vaals	258	69	456	387	392	414
Valkenburg aan de Geul	540	266	786	753	780	837
Venlo	4.722	2.761	6.769	6.972	7.101	7.377
Venray	899	218	1.692	1.705	1.706	1.756
Voerendaal	433	274	649	598	619	651
Weert	1.561	637	2.440	2.533	2.611	2.749
Limburg	42.825	22.479	63.392	64.391	65.894	68.946
mutatie in %	1%	1%	2%	2%	2%	2%